

Different fractions of soybean seeds had homogeneous indicators, so this distribution of seeds improves technological properties and facilitates the process of transportation and processing. The ladder fraction of a sieve with a diameter of 6.0 mm contained more protein than the control mixture, not divided into fractions. It was found that early grade soybean grain had a high protein content, but was inferior to late grade grain in terms of fat content. Early grade soybeans were inferior in nutritional value to late grade seeds by only 3.35 % at a value of 1.44 feed units.

Conclusions. *Seeds entering the elevator often differ significantly in their quality. In order to increase it, it is advisable to fraction grain and seeds according to different properties. By means of seed fractionation, it is possible to prevent self-sorting of seeds during movement and shaking, and as a result of effective cleaning, to improve its quality, separating grain with higher protein content. Taking into account that the soybean of early varieties is characterized by high protein content and gives a large amount of cattle cake, we can recommend it for the production of feed, while soybean of late varieties – for the production of soy milk.*

Key words: *soybean seeds, fractionation, nutritional value, soy milk, soybean meal.*

УДК: 712.4-025(477.4)

DOI: 10.31395/2415-8240-2022-100-1-197-207

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОСТОРУ НА ПРИСАДИБНИЙ ДІЛЯНЦІ В МІСТІ УМАНЬ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

М. Ю. ОСІПОВ, кандидат сільськогосподарських наук

Ю. А. ВЕЛИЧКО, кандидат сільськогосподарських наук

І. М. ПУШКА, кандидат сільськогосподарських наук

С. А. МАСЛОВАТА, кандидат сільськогосподарських наук

Уманський національний університет садівництва

Розроблено проєкт реконструкції усієї території присадибної ділянки для звільнення її від небажаної рослинності та для втілення проектних пропозицій. Ділянка проектування знаходиться в м. Умань, Черкаської області. Площа об'єкту становить 1250 м². Територія присадибної ділянки має ґрунтове покриття і не чітко виражену стежку, яка проходить вздовж будинку. Окрім будинку, архітектурні елементи на ділянці відсутні. Ділянка знаходиться у занедбаному стані, де відсутнє ландшафтне планування.

Ключові слова: *ландшафтний дизайн; функціональне зонування території; парадна та в'їзна зона, зона тихого відпочинку, господарська зона.*

Вступ. *Озеленення населених міст сприяє створенню належних умов для життя та праці людини. Вагоме місце у цьому озеленювальному процесі належить паркам, скверам, вуличним насадженням та зеленим насадженням підприємств. Але важко уявити міста та селища без присадибних ділянок, які*

незважаючи на свої незначні розміри виконують значну екологічну функцію. У них відтворюються різні стилі ландшафтного дизайну та використовуються сучасні прийоми озеленення. Процес облаштування присадибної ділянки направлений на задоволення потреб замовника із врахуванням усіх побажань. Вихідними даними для проектування служать матеріали ландшафтного аналізу території, інвентаризаційної оцінки деревних рослин і трав'яного покриття, ґрунтово-геологічної характеристики території.

Мета роботи – розробка проекту організації простору на присадибній ділянці в місті Умань Черкаської області. Для досягнення зазначеної мети визначено такі основні завдання дослідження: зробити комплексний аналіз об'єкту озеленення; проаналізувати існуючі насадження на даній території; зробити проектні пропозиції організації простору на присадибній ділянці.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У містобудуванні озеленення є складовою частиною загального комплексу заходів щодо планування, забудови і впорядкування населених місць. Озеленення має позитивний вплив на навколишнє середовище та життя населення в цілому. Зелені насадження є основними елементами художнього оздоблення населених пунктів, естетичне та емоційне значення яких обумовлене можливістю з їхньою допомогою чергувати враження від навколишнього простору, вводити в урбанізоване середовище природні елементи [3, 5, 7].

Важливим компонентом системи озеленення є насадження на житлових територіях, що створюють сприятливі умови для праці та відпочинку. Велике значення має принцип раціональності при розміщенні на ділянці дерев, кущів, квітників, правильний їх вибір відповідно до природних умов, а також догляд за садом та іншими зеленими насадженнями. При вдалому розташуванні та якісному догляді у поєднанні з ефективною ландшафтною організацією території, зелені насадження обумовлюють екологічне становище населених місць, оскільки в основному від них залежить мікроклімат і природне очищення повітря, води і ґрунту [6, 7].

Методика дослідження. В ході дослідження проводили аналіз існуючого таксономічного складу рослинності на присадибній ділянці, стан насаджень та асортиментний склад. Таксони рослин встановлювали за «Визначником вищих рослин України» [4].

Результати дослідження. При проведенні інвентаризації насаджень на об'єкті було виявлено, що деревні та чагарникові рослини розміщені хаотично, багато самосіву. Заходи із догляду за насадженнями не проводились. Вся територія об'єкта вкрита різнотрав'ям, яке знаходиться в недоглянутому стані. Таким чином, дане рослинне угруповання не можна назвати культурним газоном з високими естетичними показниками.

Інвентаризація насаджень подана у таблиці 1. Територія об'єкту озеленення знаходиться на окраїні міста і не зазнає значного впливу забруднення від шкідливих газів автотранспорту завдяки пило-, газо- та вітрозахисним насадженням які є неподалік.

Табл. 1. Відомість інвентаризації насаджень / Plantation inventory statement

Назва виду	Кількість екземплярів	Форма крони	Репродуктивні можливості цвітіння, плодоношення (цв., пл.)	Декоративність стовбура, листя, плодів, цвітіння (ст., л., пл., цв.)
Вишня звичайна <i>Cerasus vulgaris</i> Mill.	13	розлога	цв., пл.	пл., цв.
Гледичія колюча <i>Gleditschia Thiacanthos</i> L.	23	розлога, ажурна	цв., пл.	пл.
Горіх грецький <i>Juglans regia</i> L.	7	куляста	цв., пл.	пл.
Клен-явір <i>Acer pseudoplatanus</i> L.	22	куполіподібна	цв., пл.	л, цв.
Черемха звичайна <i>Radus avium</i> Mill.	2	яйцеподібна	цв., пл.	цв.
Яблуня лісова <i>Malus sylvestris</i> L.	3	куляста	цв., пл.	цв.

Всі ці умови є сприятливими для озеленення території. Також, після інвентаризації зелених насаджень було встановлено, що дерева потребують заміни через невідповідність з місцем розташування та естетичними вимогами. Газонне покриття відсутнє, тому заплановане його створення. Сама ділянка не має належного вигляду й потребує кардинальних змін та доопрацювань.

Аналіз проведених досліджень підтверджує, що існуючі насадження та стан самого об'єкта незадовільні, тому потребують повного відновлення та проведення ландшафтної рубки.

Пропонується провести реконструкцію усієї території присадибної ділянки для звільнення її від небажаної рослинності та для втілення проектних пропозицій. Також необхідно замінити існуючий трав'яний покрив на звичайний садово-парковий газон. Територію присадибної ділянки поділено на такі функціональні зони: парадна та в'їзна зони; зона тихого відпочинку; господарська зона; зона плодово-ягідного саду; дитяча зона та зона відпочинку для всієї сім'ї. Поділ ділянки на зони умовний, а тому не має чітких меж.

Партерна та в'їзна зона. Планування партерної зони на ділянці – це велика відповідальність, оскільки саме з неї починається знайомство з господарями, будинком і ділянкою. Так як в'їзна зона знаходиться окремо від зони в'їзної, пропонується об'єднати їх розарієм, який включає в себе чотири сорти чайно-гібридних троянд (табл. 2). Чайно-гібридні троянди – група, отримана в результаті схрещування ремонтантних троянд з чайними. Від останніх квіти успадкували витончений і приємний аромат, від ремонтантних – здатність тривалого цвітіння.

Табл. 2. Асортиментна відомість розарію

Назва українська	Назва латинська	К-сть, шт.	Забарвлення квітів	Висота, см.
Троянда чайногібридна, с. «Бургунд»	<i>Rosa hybrida</i> 'Burgund'	6	червоне	80–110
Троянда чайнна с. «Паскаль»	<i>Rosa hybrida</i> 'Pascal'	2	біле	110
Троянда чайнна с. «Мабелла»	<i>Rosa hybrida</i> 'Mabella'	2	жовте	110
Троянда чайнна с. «Анжеліка»	<i>Rosa hybrida</i> 'Angelique'	3	жовтогаряче	90

Навпроти будинку, у вхідній частині запропоновано влаштувати кам'янистий сад – рокарій.

Рокарій – ділянка, значну частину поверхні якої займають відносно великі камені одного виду. В рокарії використовують: кущі, рослини, що стеляться, подушковидні рослини, хвойні та листяні. Залежно від співвідношення кількості каменів і рослин, рокарій буває японського, англійського і європейського стилю [5].

Для даного об'єкту запропоновано влаштувати рокарій в англійському стилі. Тут основними рослинами служать хвойні довговічні культури. Необхідно враховувати, що хвойні рослини для рокарію мають бути повільно-зростаючі і такі, що добре піддаються стрижці. Навіть листяні чагарники повинні бути карликовими. Види підібраних рослин подані у табл. 3.

Табл. 3. Асортимент рослин для рокарію

Українська назва	Латинська назва	Кількість, шт.
Ялівець скельний	<i>Juniperus scopulorum</i> 'Blue Arrow'	2
Туя західна	<i>Thuja occidentalis</i> 'Rheingold'	2
Туя західна	<i>Thuja occidentalis</i> 'Tiny Tim'	1
Барбарис Тунберга	<i>Berberis thunbergii</i> 'Red Chief'	1
Туя західна с. «Даніка»	<i>Thuja occidentalis</i> 'Danica'	1
Ялівець звичайний	<i>Juniperus communis</i> 'Repanda'	1
Спірея японська с. «Маленька принцеса»	<i>Spiraea japonica</i> 'Little Princess'	1
Сосна звичайна	<i>Pinussylvestris</i> 'Albysn'	1
Осока Морроу	<i>Carex morrowii</i> 'Variegata'	1

Завершальним етапом є солітерне насадження з катальпи бігніонієвидної, сорт 'Nana' поблизу будинку. Навколо цієї рослини пропонується висадити одновидове масивне насадження з незабудки садової

(*Myositisxhybrida* 'Victoria'). Рослина тіневитривала і ефектно оздобить пристовбурне кільце.

Зона тихого відпочинку. Дану зону пропонуємо представити у вигляді тераси біля входу в будинок. Тому, тераса неабияк буде межувати з парадною зоною. Тераса – відкритий настил, майданчик на підготовленій підставі, яка може мати дах, навіс і огорожу, а також декорована садовими меблями та рослинністю [3]. Залежно від індивідуальної конструкції будинку, пропонуємо влаштувати терасу на подіумі, до якого ведуть сходи. Можна сказати, що на продовженні вимощення, тобто на одному рівні з будинком. Терасу прикрасить троянда плетиста (*Rosa hybrida* 'GoldenShowers') – рослина висотою до 3 м. Квітки блідо-жовті, напівмахрові. Цвітераннім літом і ранньої осені. Досить стійка до хвороб. Опорою для виткої троянди послужить садовий металевий трельяж попід терасою. Конструкція тераси подана в пункті 3.6.

Дитяча зона. Розміщувати дитячі майданчики краще в зоні видимості з вікон будинку, щоб дорослі могли спостерігати за дітьми і робити свої справи. Дану зону пропонується розташувати у південній стороні ділянки неподалік від будинку і поруч з рокарієм. При вході на дитячий майданчик пропонуємо створити дві клумби, асортимент рослин яких представлений у табл. 4, а також, неподалік розташувати деревні насадження: березу повислу, сорту «Юнга» (*Betula pendula* 'Youngii') – дерево на штамбі, висотою 2,5 м, із зонтикоподібною, плакучою кроною – 1 шт., та ялину звичайну, сорту «Інверса» (*Picea abies* 'Inversa') – висотою до 8 м з плакучими пагонами – 1 шт.

Табл. 4. Квітковий асортимент рослин біля дитячого майданчика

Назва українська	Назва латинська	Кількість, шт.	Висота, см	Схема посадки, см	Період квітування
Лобелія ерінус с. «Еректа»	<i>Lobelia erinus</i> 'Erecta'	82	30	25 × 25	липень-вересень
Целозія срібляста ф. гребінчаста	<i>Celosia argentea</i> f. 'Cristata'	68	35–50	20 × 40	липень-жовтень
Півонія молочноквіткова с. «Сара Бернар»	<i>Paeonia lactiflora</i> 'Sarah Bernhardt'	8	90	50 × 50	травень-липень

Навкруги дитячого майданчика пропонуємо створити живопліт із туї західної, сорт «Маленька Дорріт» (*Thuja occidentalis* 'Little Dorrit') – карликовий чагарник висотою 0,8 м, ширина 0,8–1,0 м. Хвоя темно-зелена, взимку стає коричневою. Світлолюбна, морозостійка рослина.

На майданчику запропоновано влаштувати малі архітектурні форми та м'яке гумове покриття ділянки.

Зона відпочинку для всієї сім'ї. Пропонується створити із східної

сторони будинку лазню із барбекю та басейн, який буде прикрашений із східної сторони міксбордером у стилі «Кантрі» та деревом-солітером у якості клена віялового (*Acer palmatum* 'Atropurpureum') висотою 5 м з декоративними червоними листками, а ближче до лазні – вид квітника – бордюр із запашних квіткових рослин.

Міксбордер – це своєрідний складний квітник, створений з багаторядно і багатоярусно посаджених рослин, що забезпечують безперервне цвітіння з ранньої весни до пізньої осені. Ширина міксбордера не повинна більш ніж в 1,5–2 рази перевищувати висоту найвищої рослини в ньому [1, 2].

Так як лазня несе неабияку користь здоров'ю, запропонували міксбордер у складі не тільки квітучих рослин, а й лікарських рослин з приємним ароматом. Також біля лазні пропонуємо створити бордюр – квіткову стрічку з підібраним асортиментом рослин, який представлено у табл. 5.

Табл. 5. Асортимент рослин для бордюру

Назва українська	Назва латинська	Кількість, шт.	Висота, см.	Діаметр, см.	Період квітнування
Лаванда вузьколиста, с. «Хідкот Блю Стрейн»	<i>Lavanda angustifolia</i> 'Hidcote Blue Strane'	8	40–50	50	червень-липень
Вівсяниця сиза, с. «Азурит»	<i>Festuca cinerea</i> 'Azurit'	8	30–40	40	червень-липень

Господарська зона. Представлена невеликим приміщенням для інвентарю, що знаходиться у зоні саду і розміщена у південній стороні ділянки.

Зона саду. Вхід на територію плодово-ягідного саду пропонується оздобити аркою, прикрашеною ломиносем ліловим, сорт «Віолет Елізабет» (*Clematis* 'Violet Elizabeth') – ліана висотою до 3 м з рожевими квітами. Цвіте: травень-червень, вересень. Світлолюбна рослина [6, 7].

Сад відіграє більше господарську роль в озелененні ніж декоративну, хоча також має досить декоративний вигляд. Запропоновано висадити плодові дерева: яблуня домашня (сорти «Білий налив» – 3 шт., «Орловська смугаста» – 3 шт., «Корична смугаста» – 3 шт., «Антонівка десертна» – 3 шт., «Апорт кроваво-червоний» – 3 шт., «Голден делішес» – 3 шт.), груша звичайна (сорти «Вікторія» – 1 шт., та «Ноябрська» – 2 шт.) на карликових підщепах.

Також, запропоновано висадити ягідні кущові культури: смородина чорна, сорт «Пам'ять Мічуріна» (*Ribesnigrum* 'Pamiat Michurina') – 10 шт., малина ремонтантна, сорт «Геракл» (*Rubus remontant* 'Gerakl') – 16 шт., агрус відхилений, сорт «Малахіт» (*Grossu lariaeclinata* 'Malahit') – 9 шт.

Пропонується висадити дерева на напівкарликових і карликових підщепах, що мають ряд особливостей: сягають висоти 2–3 м, вступають у

плодоношення на другому-третьому році, відрізняються багатою і постійною врожайністю. Коренева система залягає неглибоко (80–120 см) [8].

Для яблунь обрали напівкарликову підщепу 62-396. Сумісний з більшістю сортів. Деревя в більшості випадків вимагають тимчасової опори. Підщепа 62-396 стійка до хвороб. Відзначається його висока посухостійкість. У плодоношення вступають на 2–3 рік після садіння [7].

Для груш чудово підійде в якості підщепи ІС 4–6 (для сорту «Вікторія») і айва S-1 (сорт «Ноябрська»). ІС 4–6 – середньоросла напівкарликова підщепа, відрізняється підвищеною зимостійкістю кореневої системи, добре сумісна з основними районованими сортами. Забезпечує скороплідність і високу продуктивність. Айва S-1 – польська карликова підщепа, яка чудово підійде груші сорту «Ноябрська» [7].

Трав'яний покрив саду. Щодо ґрунту, де пропонується влаштувати плодово-ягідний сад, пропонується спочатку утримувати його під чорним паром в рядах і міжряддях. З ранньої весни ґрунт необхідно розпушувати 3–4 рази. Глибина обробки залежить від розміщення коренів і стану ґрунту: в міжряддях 15–20 см, далі в міру наближення до штамбу зменшується до 12–8 см, а в радіусі 1 м – до 5–6 см. Пристовбурну частину ґрунту рекомендується утримувати в рихлому і чистому від бур'янів стані. Навесні ґрунт потрібно удобрити мінеральними добривами. На 5–6-й рік після посадки відповідних видів рослин можна провести задерніння міжрядь саду з систематичним скошуванням багаторічних трав газонною косаркою. Щоб трави не забирали занадто багато вологи з ґрунту, їх регулярно скошують, не допускаючи зростання вище 15 см. При цьому, скошену і подрібнену траву слід залишати на місці. Скошену траву залишають у міжряддях у якості мульчі. Вміст ґрунту під задернінням, так само, як і її мульчування, виключає пошкодження коренів [2].

Для задерніння міжрядь пропонуємо використати злакові багаторічні трави, тіншовитривалі й низькорослі. Усі трави висівають навесні або на початку літа. Перед посівом трав на 1 м² треба внести 6–8 кг органічних добрив (40 грам – фосфорних і калійних, 15 грам – аміачної селітри). Поверхню ґрунту ретельно вирівнюють.

Ми підібрали такий набір трав для травосуміші: 60 % – вівсяниця лучна, 40 % – тонконіг лучний. Норма висіву – 4 г/м². Траву скошують 5–6 разів за сезон [5].

Відмежовує зону саду і господарську зону висаджених вздовж саду живопліт із барбарису звичайного форми атропурпуреа (*Berberis vulgaris* 'Atropurpurea'). Це чагарник висотою до 2 м. Світлолюбний і зимостійкий.

Газонне покриття. Також, оскільки газонне покриття відсутнє, пропонуємо створити на присадибній ділянці звичайний садово-парковий газон. Його перевага в наступному: опір витоптуванню більший, ніж у партерного газону, не вимагає щоденного рясного поливу, стрижка здійснюється 1 раз в 10 днів, удобрювати газон потрібно 1 раз на місяць. На звичайному газоні дозволяється бігати, грати дітям, відпочивати, розміщувати

садові меблі. Також, відносно недорога ціна насіння, приємний естетичний вигляд, висока морозостійкість та довговічність [3].

Газон влаштовують на повністю підготовленому і спланованому рослинному ґрунті, верхній шар якого спочатку боронують на глибину 8–10 см, вносять добрива і укладають дренаж. Підготовку ґрунту під газон можна починати з осені. Ділянка, відведена під газон, глибоко перекопується як мінімум за місяць до посіву. Потім вибирають бур'яни, вапнують, заправляють органічними добривами. Ґрунт повинен обов'язково осісти, щоб вийшло щільне насінневе ложе. Безпосередньо перед посівом вносять мінеральні добрива і проводять граблювання ділянки. Кращий строк сівби в центральних районах – 10–25 серпня або ранньою весною, коли починаються польові роботи. Якщо вирішено посіяти траву навесні, то землю рекомендується підготувати з осені, тоді за зиму вона осяде, набереться вологи. Поверхня ділянки під газон повинна бути ідеально рівною, але при цьому необхідний невеликий ухил, щоб у майбутньому на газоні не було застою води. Після вирівнювання ділянки землю треба ущільнити, щоб газон не руйнувався і не просідав під ногами. Для цього використовують широку дошку або важкий каток. За тиждень до посіву ґрунт на відведеній під газон ділянці перекопують ще раз, видаляють пророслі бур'яни. Рекомендується внести мінеральні добрива – на площу 1 м²– 30 г сульфату амонію, 40 г суперфосфату, 20 г сульфату калію. Після цього верхній шар землі рихлять граблями на глибину 3 см і проводять посів насіння.

Насіння заробляють сівалками на глибину до 1 см. Для закладання насіння використовують легкі борони або котки з шипами і щітками. Після посіву газон коткують і рясно поливають [5, 6].

Благоустрій території. Важливими елементами ділянки є також споруди та архітектурні форми: будинок, тераса, лазня, навіс з барбекю, басейн, технічне приміщення, дитячий майданчик, а також головна та другорядні доріжки.

Лазня. Пропонуємо створити її з цегли, оскільки це один з найпростіших у виконанні варіантів і найвигідніший з економічної точки зору. Лазню, як і будинок для естетичного вигляду, радимо обшити «блок-хаусом» із натуральної деревини [7]. Лазню пропонуємо влаштувати площею в майже 42 м². Внутрішнє оздоблення включає екологічно чисті матеріали – дерев'яна вагонка у поєднанні з цеглою.

Піч барбекю під навісом. Барбекю з цегли буде радувати затишком і практичністю. Всі садові барбекю адаптовані для використання в наших кліматичних умовах: на них нанесено захисне, фактурне (під «шубу»), водонепроникне покриття.

Плавальний басейн. Запропоновано створити відкритий басейн розміром 8 × 4 м. Для правильного функціонування басейн має бути підключений до чотирьох інженерних мереж: тепло-, водо- і електропостачання, а також каналізації. Технічне приміщення обладнання для басейна рекомендуємо створити у приміщенні лазні. Для басейна пропонуємо бетонну конструкцію, яку оздобимо керамічною плиткою [1, 3]. Очищення

басейну необхідно проводити 1 раз на місяць. Доповняють атмосферу відпочинку біля басейну лежаки та міні-столик.

Дитячий майданчик. На дитячому майданчику пропонуємо встановити такі малі архітектурні форми: пісочниця, гойдалка, та столик під зонтиком у сучасному стилі. Покриття майданчика гумове. Це дозволить амортизувати падіння дитини з висоти 1,5 м. При попаданні вологи покриття залишається неслизьким. Таке покриття не вимагає спеціальних навичок в укладанні. Не потребує додаткового догляду [5].

Дорожньо-стежкове покриття. Для створення доріжки необхідно підготувати місце: зняти рослинний шар ґрунту, створити канаву і засипатикорито гравієм, щебенем та піском. Далі приступають до укладки цегли. Облицювання ландшафтних доріжок проводять спеціально обпаленою клінкерною цеглою. Підібрано саме такий матеріал для доріжки по всій ділянці, тому що він міцний, морозостійкий і не вицвітає.

Щоб викласти садову доріжку з цегли, необхідно попередньо розмітити її розміри і напрямок ухилу, зняти на зазначену глибину шар ґрунту. Глибина повинна відповідати висоті цегли, який поставлений на бік. По краях доріжки з допомогою кілочків облаштовується окантовка дерев'яними дошками. Садова доріжка з цегли обов'язково повинна мати невеликі ухили. Дно траншеї засипають щебенем так, щоб цегли були врівень з дошками. Шар ґрунту вирівнюють до потрібного рівня за допомогою дерев'яної планки або рівня. Після цього приступають до цегляної кладки. Цеглу укладають як можна щільніше одна до одної.

Покриття біля лазні та навкруги басейну. Замість натурального дерева найчастіше використовують його аналог з напівсинтетики. Рекомендуємо покриття з синтетичної дошки. Це дуже практичний матеріал, що відрізняється високою довговічністю, не гниє, не втрачає колір, не дуже холодний.

У містобудуванні озеленення є складовою частиною загального комплексу заходів щодо планування, забудови і впорядкування населених місць. Зелені насадження є основними елементами художнього оздоблення населених пунктів, естетичне та емоційне значення яких обумовлене можливістю з їхньою допомогою чергувати враження від навколишнього простору, вводити в урбанізоване середовище природні елементи. У процесі передпроектних досліджень опрацьовано наукові роботи [3, 7, 8], що допомогли в розробці проекту організації простору на присадибній ділянці.

Висновки. Територія об'єкту озеленення знаходиться на окраїні міста і не зазнає значного впливу забруднення від шкідливих газів автотранспорту завдяки пило-, газо- та вітрозахисним насадженням які є неподалік. Всі ці умови є сприятливими для озеленення території. Також, після інвентаризації зелених насаджень було встановлено, що дерева потребують заміни через невідповідність з місцем розташування та естетичними вимогами. Газонне покриття відсутнє, тому заплановане його створення. Сама ділянка не має належного вигляду й потребує кардинальних змін та доопрацювань. Аналіз проведених досліджень підтверджує, що існуючі насадження та стан самого

об'єкта незадовільні, тому потребують повного відновлення та проведення ландшафтної рубки. Дані обстеження стали основою для організації простору на присадибній ділянці. Територію поділено на такі функціональні зони: парадна та в'їзна зони; зона тихого відпочинку; господарська зона; зона плодово-ягідного саду; дитяча зона та зона відпочинку для всієї сім'ї. Поділ ділянки на зони умовний, а тому не має чітких меж.

Література:

1. Астахова Е. В., Крупа Т. Н. Ландшафтний дизайн: актуальні рішення. Х.-Белгород, 2007. 318 с.
2. Белочкина Ю. В. Ландшафтний дизайн. Х.: Фолио, 2006. 317 с.
3. Варлащенко Л. Г., Поліщук В. В., & Величко Ю. А. Використання витких рослин для вертикального озеленення уманського національного університету садівництва. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2017. Вип. 27(4). С. 28–31.
4. Доброчаєва Д. Н., Котов М. І., Прокудін Ю. Н., Барбарич А. І., Чопик В. І. та ін. Визначник вищих рослин України. Визначник найвищих рослин України. Київ: Наукова думка, 1999. 548 с.
5. Крижанівська Н. Я. Основи ландшафтного дизайну. Київ: Ліра-К, 2009. 218 с.
6. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць. Львів: Світ, 2004. 326 с.
7. Леонтьяк, Г. П., Осіпов, М. Ю., Масловата, С. А., Майборода, Ю. В. Проект благоустрою та озеленення присадибної ділянки в місті Умань. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2020. Вип. 30(2). С. 14–18.
8. Осіпов М. Ю., Величко Ю. А., Масловата С. А., & Кульбіцький В. Л. Проект реконструкції Шахтарського бульвару в місті Вугледар Донецької області. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2019. Вип. 29(6). С. 49–53.

References:

1. Astakhova, Ye. V., Krupa, T. N. (2007). Landscape design: current solutions. Kharkov-Belgorod, 2007. 318 p. (in Ukrainian).
2. Belochkina, Yu. V. (2006). Landscape design. Kharkiv: Folio, 2006. 317 p. (in Russian).
3. Varlashchenko, L. H., Polishchuk, V. V., Velychko Yu. A. (2017). The use of climbing plants for vertical gardening at Uman national university of horticulture. *Scientific Bulletin of UNFU*, 2017, no. 27(4), pp. 14–18. (in Ukrainian).
4. Dobrochaeva, D. N., Kotov, M. I., Prokudin, Iu. N., Barbarich, A. I., Chopik, V. I. et al. (1999). *Opredelitel vyisshih rasteniy Ukrainyi*. Determinant of the highest plants of Ukraine. Kiev: Naukova dumka, 1999. 548 p. (in Russian).
5. Kryzhanivska, N. Ya. (2009). Fundamentals of landscape design. Kyiv: Lira-K, 2009. 218 p. (in Ukrainian).
6. Kucheriavii, V. P. (2004). Landscaping of populated areas. Lviv: Svit, 2004. 326 p. (in Ukrainian).
7. Leontiak, G. P., Osipov M. Yu., Maslovata S. A., Mauboroda Yu. V. (2020). Landscaping and improvement project for a garden plot in the city of Uman, Cherkasy region. *Scientific Bulletin of UNFU*, 2020, no. 30(2), pp. 14–18. (in Ukrainian).

8. Osipov, M. Yu., Velichko Yu. A., Maslovata S. A., Kulbitskyi V. L. (2019). Development project of Shakhtarskyi boulevard in Vugledar city of Donetsk region. *Scientific Bulletin of UNFU*, 2019, no. 29(6), pp. 49–53. (in Ukrainian).

Annotation

Osipov M. Yu., Velychko Yu. A., Pushka I. M., Maslovata S. A.

Organization of space on the homestead land in the city of Uman, Cherkasy region

A project for the reconstruction of the entire territory of the homestead land has been developed to free it from unwanted vegetation and to implement project proposals. The project site is located in Uman, Cherkasy region. The area of the object is 1250 m². The plot has good pedestrian and vehicular accessibility. The object borders on three sides with other homesteads, and on the east side adjoins the field, and further on- the Kyiv-Odessa highway. Entrance to the object is from the west side. On the territory of the plot there is a two-storey brick house, a garage, which is located in the basement of the house. The territory of the homestead land has a ground cover and an indistinct path that runs along the house. Apart from the house, there are no architectural elements on the site. The site is in an abandoned state, where there is no landscaping. The initial data for the design are the materials of landscape analysis of the territory, inventory assessment of woody plants and grass cover, soil and geological characteristics of the territory.

An inventory of plantings at the site revealed that woody and shrubby plants were arranged chaotically, with a lot of self-seeding. No measures were taken to take care of the plantations. The whole area of the object is covered with weeds, which are in a neglected condition. Thus, this vegetation cannot be called a cultivated lawn with high aesthetic indicators. All these conditions are favorable for landscaping. Also, after the inventory of greenery, it was found that the trees need to be replaced due to non-compliance with the location and aesthetic requirements. There is no lawn cover, so it is planned to create one. The site itself does not have a proper appearance and needs radical changes and refinements. The analysis of the conducted researches confirms that the existing plantings and the condition of the object itself are unsatisfactory, so they need full restoration and landscaping. These surveys became the basis for the organization of space on the homestead land. The territory is divided into the following functional zones: front and entrance zones, quiet recreation zone; household zone, orchard area, children's area and recreation area for the whole family. The division of the site into zones is conditional, and therefore has no clear boundaries.

Key words: *landscape gardening; functional zones of territory; front and entrance zones; quiet recreation zone; household zone.*